

תורה

ה'תשפ"ב
אדר א' - אדר ב'
עם באהארי צ"ע

אור ובהירות בעבודת השם במשנת ברסלב

והרתי את לב האבן משרכם
ותתתי לכם לב בשר

פרשת משפטים
ג'רין | תשפ"ב

אור להביות הלב של איש ישראל
בועך מאד עיך לב השמים לח' ותברך,
ואין סוף ואין תכלית לתשוקתך

שלח

משפטים וצמצומים - דעת ומוחין

דיני התורה אינם נימוסים וחוקים גרידא / הם דרכים ונתיבות כדי לקשר אותנו מהעולם הזה אל הקדושה והאור הנבוכים ביותר

בשבוע שעבר קראנו בתורה על 'קבלת התורה', מעמד נורא ואיום, אש וברקים. ענן וערפל.

מי שמע על קבלת התורה, ציפה לראות את המצוות שכתובות בה באותם 'גדלות' ו'דקות' בהם היא ניתנה. מן הסתם הוא חשב שבשבוע הזה כשיקרא על פרטי המשפטים, הוא יגלה שכתוב שם כל הספירות והייחודים... אבל בסוף הוא מגלה רשימה של משפטים ואיסורים שנראים כרשימת חוקים גרידא ככל העמים. רבים מהם אף עוסקים בענייני ממון: שור, אש ובור... והוא עומד ומשתומם: להיכן נעלם האור הגדול והדביקות הנוראה של קבלת התורה?

ההלכות נשיאת כפים מבאר מוהרנ"ת את סודה של השמחה העצומה; הוא מבאר את שורש ההבדל שבין צמצומי התורה הקדושים לבין התקנות הטיפשיות של אומות העולם.

ההבדל היסודי בין חוקי התורה לחוקות העמים, מגלה מוהרנ"ת, הוא: 'ברכות התורה'. לכל אומה ולשון יש כללים והנהגות שבודו מליבם לתיקון המדינה, לפי הישר והסדר באותו מקום. אבל אין להם שום סיבה לברך ולהודות על החוקים הללו. ולשמוח? מאן דכר שמיה?!

כל עניינם של חוקות העכו"ם הוא רק לדאוג שלא יבלעו חיים איש את רעהו, למען יוכלו להמשיך ולמלא את כריסם בכל הבלי העולם הזה. ואילו משפטי התורה חצובים ממקור עליון, ואין לנו שום יכולת להשיג אותם בדעתנו. גם דיני התורה בעניינים הנוגעים בין אדם לחברו, הם חלק מאותה קדושה נוראה, ואינם נימוסים או תקנות גרידא.

אי לכך מגלים הצדיקים את אונינו, שהיסוד הראשון כדי לקבל את אור התורה הוא: להאמין באמונה שלימה ש"עיקר כל מצוות תורתנו הקדושה הוא בשביל התכלית האחרון. ואפילו המצוות שבין אדם לחברו יש בהם סודות עמוקים ורזין גדולים מאד עד אין סוף ואין תכלית, וכולם בשביל התכלית האחרון, למען ייטיב לנו לעולם שכולו ארוך וטוב" (ליקוטי הלכות, נשיאת כפים ה, כב).

רק כשמאמינים בזה, נהפכת התורה מ'משא כבד' ו'הגבלות מיותרות', ל'דעת של קדושה' עם אור ו'מוחין' גדולות. התורה ממלאה את האדם בחיות, והוא משתוקק יותר ויותר להיות שייך אל הקדושה.

זהו עניינה של 'קריאת התורה' שצטוונו עליה בציבור כמה פעמים בכל שבוע. שכן, כדי לזכות לכל זה אנו צריכים ללמוד ולקרוא בתורה כמו שראוי לה; כמו שאנו מסתכלים על דעת אלוהית קדושה ונוראה, ולא כמו לימוד חכמה בעלמא.

"כי עיקר קריאת התורה בברכותיה בציבור, הוא להמשיך מחדש בחינת קבלת התורה, כי צריכין לעמוד באימה ויראה ורתת וזיע בשעת הקריאה כאילו מקבלה עתה" (שם).

יתירה מזו: קריאת התורה באופן זה הגורם לנו לקבלה מחדש בכל פעם - הוא הוא התיקון לשכחת התורה שנגרמה על ידי שבירת הלוחות בחטא העגל, אשר כלל ישראל נכשלו בו בגלל שהסתכלו על התורה כנימוס בעלמא.

תורתנו הקדושה, כל כולה התחדשות נפלאה!

"כי התורה עמוקה ורחבה מני ים וכו', ובכל יום נמשכת עלינו בהתחדשות נפלא. וגם בזה נבדלת תורתנו הקדושה מדתי שאר האומות להבדיל, כי אצל דתיהם שהם חוק המלכות לתיקון המדינה אין שייך התחדשות בכל יום, כי כבר ניתן הדת מאיזה טעם שהוא על-פי שכלם. לא כן תורתנו הקדושה, שהיא אחדותו יתברך אשר אין חקר לתבונתו, ודבריו חיים וקיימים נאמנים ונחמדים לעד וכו', כי הם באר מים חיים נובעים בכל עת ורגע, מאחר שכלולים בו יתברך, והם מחיין ומקיימין כל העולמות עם כל אשר בהם בכל עת ורגע, והם מתחדשים בכל יום ובכל עת ובכל שעה" (שם).

לב ופנימה

פי תראה חמור שנאך רבין תחת משאו ותדלת מעזוב לו עזוב תעזוב עמו (שמות כג ה)

יש לך איזה רצון אמיתי? אתה מצפה וממתין לתיקון נפשך? אתה רוצה להשתדל בתקנת נשמתך? אתה נושא משא קשה וכבד? - איך לבד! מי יש יכול לעזור לך. הוא בעל כח גדול, והוא עומד מוכן ומזומן להושיט עזרה, לכל מי שנתקע בדרך. כל כולו נמצא כאן בשביל זה.

מה שכן, הוא מבקש לדעת אם אכן אתה מבקש עזרה. אם תתיישב בצד, הוא לא יעשה את הכל לבד.

כך לימוד חז"ל על הפסוק 'עזוב תעזוב עמו' המדבר על מי שנושא משא גשמי, וקשה לו לבד להרים אותו, ודרשו: 'עמו' דייקא, שאם ישב ואמר 'הואיל ועליך מצוה - פרוק', אין מחויבים לעזור לו.

וכשם שבמשא גשמי הדין הוא כך, כן גם במשא הרוחני, הלא הוא משא העונות אשר הם כמשא כבד על הנשמה [ולשון רבינו בליקוטי מוהר"ן (תניינא, תורה ז'): "כי כל הייסורים הקשים שבעולם אינם נחשבים כלל כנגד המשאוי הכבד של עונות ח"ו. כי כשישראל נופלים בעונות ח"ו זהו משאוי כבד מאד, שאי אפשר לישא כלל המשאוי הכבד הזה, בבחינת כמשא כבד יכבדו ממנו"ן].

וכן כותב מוהרנ"ת בליקוטי הלכות, הל' אבידה ומציאה הלכה ג':

וזה בחינת 'כי תראה חמור שונאך רובין תחת משאו', ודרשו רבותינו ז"ל 'שונאך - שעבר עבירה'. והו' 'רובין תחת משאו', שקשה להגבירה ולהעלותו מגודל המשאוי שמונח עליו, שהוא בחינת משאוי העונות וכו'. ועל כן יכול להיות שיעלה על דעתך לחדול מעזוב לו, בחינת 'וחדלת מעזוב לו', כי ידמה לך שקשה להעלותו מגודל המשאוי שעליו. אבל ה' יתברך רחום ורחמן ורחמו רבים מאד, על כן ההורו ברהמיו 'עזוב תעזוב עמו', שאפילו נפש כואת צריכין לעזוב ולעזור להשתדל בכל כוחו להגבירה ולהעלותו, כי יש להצדיק כח כזה.

וזהו 'עמו' דייקא, כמו שדרשו רז"ל: "יכול אפילו ישב לו ואמר הואיל ועליך מצוה וכו', תלמוד לומר 'עמו', היינו, כי בודאי מצוה גדולה להיטפל עמו ולעזור לו גם בה העלות ולהדש נפשו, אבל כל זה 'עמו', היינו כשהוא בעצמו רוצה גם כן לעסוק בזה לרחם על עצמו להשתדל בתקנת נפשו לסלק המשאוי הגדולה שעליו, רק שאי אפשר לו בעצמו והוא מצפה למי שיעזור לו לזה, אי מצוה גדולה לעזור לו בכל כוחו להיטפל עמו להעלותו, כי יש כח לחדש נפשו גם כן, אם הוא בעצמו יש לו איזה רצון אמיתי לזה לעסוק בתיקון נפשו.

אבל אם רוצה לסלק עצמו לגמרי ואינו רוצה להשתדל בתיקון נפשו לילה, רק רוצה שהצדיק בעצמו יעשה הכל עבורו, והוא לא יעשה כלל ולא ישתדל בזה כלל - אי בודאי אין הצדיק צריך לעסוק עמו, כי אי אפשר לעזור לו כשאינו רוצה לעסוק בעצמו בתיקונו כלל. וכמו שאמר אדמו"ר ז"ל לאדמו"ר: "אתה בקלפי איך יכול לעשות כלל (היינו לתקן נפשו בעצמו) אבל גם אני בלעדיך איני יכול לעשות דבר", היינו שאם אתה לא תעשה כלל בודאי אי אפשר לי לעשות עבורך הכל. כי האדם הוא בעל בחירה, ואי אפשר להעלותו כי אם כשיש לו איזה התעוררות מעצמו.

יישועות' בלימוד ספר ליקוטי מוהר"ן...

וכן בכל שאר העניינים, כגון: מי שנאבדה לו אבידה, ילמד תורה בליקוטי מוהר"ן שמדברת על אבידה, וכו'. וכשיתקן שורש ענין האבידות ברוחניות, יתקן גם בגשמיות ותחזור לו אבדתו, או יתמלא חסרונו. וכמו שמשופר על רבי משה ברסלב'ר, תלמידו של מוהר"ת, שפעם אחת נגנב ממנו איזה דבר, וכסגולה לזה למד רבי משה "הלכות גזילה" ואת ה"ליקוטי הלכות" שעליה, משך זמן מסוים, עד שבא הגנב בעצמו והחזיר לו את הגניבה אשר גנב... (שיש"ק, ג, תכט)

ר' מנחם: נפלא! פעם ראשונה שאני שומע שיש סגולה גשמית בליקוטי מוהר"ן וליקוטי הלכות.

הר"ר שמחה: יש עוד הרבה סגולות גשמיות בליקוטי מוהר"ן. אפילו להחזיק את הספר בארון הספרים מסוגל לשמירה לכל הבית. [כי אפילו כשעומדין בתיבה ומגדל הם טובה גדולה, כי ספריו הם שמירה גדולה בבית לשמור גם העשירות וממון האדם מכל ההיזקות" (חיי מוהר"ן, ש"ה)]. אך כנראה שלא שמעת על זה אף פעם, כי אצל חסידי ברסלב היו טרודים בעיקר לזכות לישועה וגאולה רוחנית...

וכפי שמסיים שם רבי אברהם ב"ר נחמן וכותב: "ועיקר תעלומת סגולותיהם היא, להצמיח גאולתנו ופדות נפשנו, שמחמת זה נשמע מפיו הקדוש שהספר שלו הוא אתחלתא דגאולה" (ביאור הליקוטים, שם).

ואכן, גם בעניינים הנפשיים והרוחניים - כל מצוקה ותלאה שסובל האדם, אם ישכיל לעסוק בתורות שבליקוטי מוהר"ן העוסקות ומדברות בענין זה, יראה נפלאות!

ר' מנחם: בוודאי, הרי הספר מלא עצות נפלאות על כל מידה וענין שבעבודת השם.

הר"ר שמחה: אמת נכון הדבר. אך מלבד העצות הנפלאות, יש בו גם כח רוחני עצום להביא ישועה ושינוי בכל העניינים שעליו הוא מדבר.

ה'ליקוטי מוהר"ן' אינו רק ספר הדרכה לעבודת השם, אלא גם ספר שפועל למעשה על נשמות הלומדים בו! וכשולומדים בו על איזה ענין, לא רק מחכימים לידע עצות ודרכים בענין זה, אלא אף גם מקבלים אור וכח לשנות ולתקן את הענין על צד היותר טוב.

ר' מנחם: אוי, רבי שמחה, אתה מעורר את לבי יותר ויותר להתמיד בספר הקדוש הזה!

הר"ר שמחה: שאכן נזכה לזה להתמיד עד למאד בליקוטי מוהר"ן. אגב, ראיתי לפני כמה שבועות בגיליון 'קרני אור' מה שסיפר רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א שראה אצל הרה"ק רבי אפרים'ל מפשעדרור' בעל ה'עונג שבת', שהיה מסיים את ה'ליקוטי מוהר"ן' כל כמה שבועות...

איי איי איי, גיין אין גאס און טראכטן פון א תורה אין ליקוטי מוהר"ן. מי יוכל לשער, מי יוכל לתאר. "כי הוא זכות גדול להאדם כשזוכה שיהיו מחשבותיו משוטטות בדברי רבינו זכרוננו לברכה הקדוש והנורא מאד אשר אין ערוך אליו" (חיי מוהר"ן, פג).

זאת מלבד שפע הישועות שנשפע על האדם על ידי לימוד ספר קדוש ונורא זה.

ר' מנחם: איזה ישועות זוכים על ידי לימוד ליקוטי מוהר"ן? האם הבטיח רבינו ישועות מסוימות למי שלומד בספריו?

הר"ר שמחה: הישועה הגדולה והעיקרית שזוכים אליה על ידי לימוד ספר זה, הוא שזוכים להיות נעשה 'ערליכער איד'...

ככל שמתמידים בספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן, הולך הלב ומתרכך ונהיה 'לב בשר'. וכפי שהבטיח רבינו "שמי שישב ויעסוק בספריו רק בלי קנטור וניצחון, ויסתכל בו באמת, אז בוודאי יהיו נבקעין אצלו כל גידי קשיות לבבו. ואמר בזה הלשון: **סע וועט אים אלע אדערן טרענען!**" (חיי מוהר"ן, שפט).

"ובה' בטחוני, שכל מי שישים עינו ולבו היטב לדברי קודש הנאמרין בספר הקדוש הזה, יתלהב לבו ויפתחו עיניו ויכסוף וישתוקק מאד לעבודתו יתברך, עד אשר ישוב אל ה' באמת בכל לבבו ונפשו ומאודו" (הקדמת ליקוטי מוהר"ן).

אך לא רק לישועה רוחנית מסוגל הספר הזה, אלא גם לישועות גשמיות, מסוגל מאד הלימוד בספר ליקוטי מוהר"ן.

ר' מנחם: איזה ישועות גשמיות?

הר"ר שמחה: כל תורה ותורה מסוגלת להמשיך רפואה וישועה בעניינים שבה עוסקת תורה זו. וכפי שכותב רבי אברהם ב"ר נחמן בספרו 'ביאור הליקוטים' בזה הלשון: "באמת כל דבריו נכונים וקיימים, נאמנים ומועילים לעד, והם מסוגלים מאד גם בענייני הגוף, לכל מאורע ותלאה שעובר על האדם; שילמד ויעסוק הרבה בהתורה המדברת מעניין זה ובהתפילות וההלכות ממורנית ז"ל שנבנו עליהם" (ביאור הליקוטים תורה ס', הקדמת תפארת הליקוטים).

וכגון: אדם שיש לו כאבים וייסורים בידיו - ילמד תורה בליקוטי מוהר"ן שמדברת על הידיים, ויאמר את התפילה וילמד את הליקוטי הלכות שעל תורה זו, ויעסוק בה וילך אתה בעבודת ה'. ועל ידי זה ימשיך רפואה גדולה על הידיים.

הר"ר שמחה: מה נשמע ר' מנחם? איך התקדמת עם לימוד הספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן?

ר' מנחם: ברוך ה', נפלא מאד. מאז שחיתנו האחרונה התחלתי ללמוד בקצב מהיר יותר, כשאני מספיק כמה דפים בכל יום. ומה אומר לך? ככל שאני מרבה ללמוד בספר הקדוש והנורא הזה, מלבד האור הרוחני המתוק שנכנס בלבי, אני מרגיש גם שההבנה שלי נפתחת, והקשר ביני לבין התורות הקדושות שבספר זה הולך ומתהדק...

אני עדיין לומד בגירסא, ודברים רבים איני מבין את פירושה, וכל שכן שעדיין איני מבין איך לחברם אל מציאות חיי היומיומית, אך מרביו הלימוד והגירסא, החומה המבדילה ביני לבין הבנת ספר נורא זה הולכת ונסדקת...

הר"ר שמחה: פלאי פלאים! אכן זוהי כוחה של הגירסא הנכונה, לחבר את הלומד עם נשמת הספר, ולפתוח בפניו את שער ההבנה.

ר' מנחם: מה כוונתך "הגירסא הנכונה"? וכי יש גירסא שאינה נכונה?

הר"ר שמחה: אכן, יש שני סוגי גירסות ואמירות:

יש 'אמירה' שאין האדם שם את לבו כלל אל מה שהוא מוציא מפיו, ומחשבתו אינה מקושרת כלל אל הדיבורים. והוא מכונה בלשון בני אדם: 'אמירת יוצרות'... ובאמירה כזו, ע"פ רוב, גם אם יאמר מאה פעמים ספר שלם, לא יבוא עי"ז לשום הבנה.

וכפי שכבר הזכרנו בשבוע שעבר את לשונו של ה'בן איש חי' שכותב על אותם שעברו ב'אמירה' מאות פעמים על האדרא רבא ואדרא זוטא "והשגתם במאה שנה שוה עם השגתם בפעם הראשונה, וכפעם בפעם חדא היא" (ש"ת רב פעלים חלק ג, סוד ישירים סימן א).

אמנם, יש 'אמירה', שגם אם אין האדם מבין לאשורו את מה שהוא לומד, אעפ"כ הוא שם את לבו אל היוצא מפיו, ומשתדל לקשר מחשבתו אל הדיבור כפי יכולתו. ואז, גם אם רוב ככל הדברים אינו מבין כראוי, וחלקים מסוימים אינו מבין כלל, אעפ"כ כפעם בפעם הולכת הבנתו ומיתוספת. וגם אם אין הבנתו מיתוספת, הרי שקונה ורוכש ידיעות מקיפות וכלליות. וכגון, שמתחיל לזכור על מה בערך מדברת כל 'תורה' בליקוטי מוהר"ן, וכלליות מהלך כל תורה.

ולאט לאט הולכים וקונים בקיאות מקיפה בכל הספר, ובקל יוכלים אח"כ ללמוד היטב ולעיין כדבעי בכל תורה ותורה.

ר' מנחם: אמן!

הר"ר שמחה: מה כוונתך בתיבת 'אמן'?

ר' מנחם: שני הפירושים של תיבה זו: הן 'אמת ונכון הדבר' - כפי שאני מרגיש כבר מעט בעצמי, שהגירסא הזאת מביאה אותי לאט לאט למה שאמרת. והן 'הלוואי כן יהי רצון' - שאכן אזכה להרבות בלימוד ליקוטי מוהר"ן, עד שיהיה ספר זה שגור בפי וחוקק על לבי.

אני משתוקק לזה מאד!

הר"ר שמחה: אכן, אין לך מושג איזה תענוג רוחני, והתעלות נוראה, זוכים על ידי ה'ליקוטי מוהר"ן' שגור בפה וחוקק בלב!

נדהמת?

פרי הצדיקים המטיבים את הנפש מדרכי מיתה לדרכי חיים

וְתַרְחַם עָלַי וְתוֹשִׁיעֵנִי וְתוֹנֵפְנִי שְׁאֵנְךָ לְשִׁמְעֵי וְלִזְכָּרֵי הַיְטִיב אֶת קוֹל דְּבָרֵי הַצְּדִיקִים הַאֲמִתִּיִּים, אֶת כָּל אֲשֶׁר פָּעַלְוּ וְעָשׂוּ לְמַעַנְנוּ, אֶת כָּל הַדְּבוּרִים הַקְּדוּשִׁים שֶׁנִּכְנְוֵנו לְשִׁמְעֵי מִפִּיהֶם וּמִפִּי כְתָבָם, אֶת כָּל הַגְּדוּלוֹת וְהַנְּהַרְאוֹת, אֶת כָּל מַעֲשֵׂה ה' הַגְּדוֹל אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּשִׁבְלֵנוּ, אֲשֶׁר הִשְׁאִירוּ אַחֲרֵיהֶם בְּרִכָּה סִפְרֵיהֶם הַקְּדוּשִׁים, הַנִּהְיָדִים מִזֶּהב וּמִפָּז רַב וּמִתּוֹקִים מִדְּבַשׁ וּנְפֶת צוּפִים, הַמְאִירִין אֶת הָעֵינַיִם וּמְשִׁיבִין אֶת הַנֶּפֶשׁ מִדְּרָכֵי מִיתָה לְדְרָכֵי חַיִּים. וְאֵנְךָ שֶׁיִּכְנְסוּ דְבָרֶיךָ בְּאָזְנֵי וְלִבִּי, וְאֲשִׁמְעֵי הַיְטִיב אֶת דְּבָרֶיךָ הַקְּדוּשִׁים, וְלֹא אֲשַׁכַּח דְּבָר מִמִּשְׁנֵתִי. (ליקוטי תפילות, ט)

בגדי חורף באמצע הקיץ

ילד צעיר היה שמשון, אך לבבו בער לה' כגדול שבגדולים. אביו גר בשכונת ובקרבת מוקום לבית מדרשו של מוהרנ"ת בעיר ברסלב, אך מתנגד גדול היה, עקב היותו משתייך לחסידות שהתנגדה מאוד לדרך רבינו ז"ל ומכלל שכן למוהרנ"ת.

הצעיר שמשון, כבן עשר שנים, שמע והתוודע לבית היוצר של תורה ועבודה בהתלהבות ובתמימות, הנמצאת לא הרחק ממקום מגוריו, והחל לפקוד את המוקום מידי פעם. הדיבורים ששמע הבעירו את לבבו מפעם לפעם יותר ויותר, עד כי נעשה זאת חלק מחייו ועצם מעצמיו, וקבע לעצמו לילך לשמוע, להביט ולהקשיב, אל דברי התלמיד הגדול מוהרנ"ת מידי שבת בשבתו בסעודה שלישית.

כשנודע הדבר לאביו המתנגד, חרה אפו על כך מאוד, והזהירו לבל ילך לשם. אבל כבר היה מאוחר מדי... לבו של הנער כבר הוצת, ולא יכל לעזוב את מוהרנ"ת ואת דיבוריו המתוקים מדבש, כי נפשו קשורה בנפשו.

היה זה בשעות שאחרי צהרי יום השבת, בעת אשר אביו עדיין ישן 'שינה בשבת תענוג', היה הילד שמשון מזדרז לצאת לעבר בית מדרשו של מוהרנ"ת בטרם יתעורר אביו וימנע בעדו. כשראה אביו שאינו מצליח למנוע בדברים, התחיל למנוע במעשים. באחת השבתות ציוה על הילד שגם הוא ישכב לישון, בתקווה שבכך לא יברח לו בעת אשר הוא ישן, אבל לבו של שמשון בער בו, הוא עשה עצמו כהולך לישון, פשט את בגדיו וכיסה עצמו בשמיכה, וכאשר הבחין באביו שנרדם וישן, חזר ולבש את בגדיו, ויצא ללכת אל מקור ושושר חיותו.

כשהתעורר אביו סמוך לשקיעת החמה, ראה את אשר עשה בנו הקטן, וכי איננו על מיטתו, חשב מחשבות איך למנוע בשבת הבאה לבל יוכל ללכת למוהרנ"ת. ואכן בשבת הבאה, כאשר הבטיח לו שמשון שהפעם הוא באמת הולך לישון, המתין לו, עד שראה שהוא שוכב במיטתו ועושה עצמו כישן, או אז לקח האב את בגדי הילד והחביא אותם במקום שלא יוכל למצאם, ואף את שאר בגדיו לקח מן הארון אל מקום המחבוא, ואז הלך בבטחה לישון את שינת צהרי יום השבת.

כשנרדם, קם הילד שמשון ממיטתו, והחל לערוך חיפוש אחר בגדיו. כשלא מצא אותם, חיפש לחילופין בגדים אחרים להתלבש, וגם לא מצא. הוא כבר הסכים לקחת בגדים שאינם מתאימים למידתו, אך גם כאלה לא מצא. עד אשר נזכר כי במרתף הבית ישנם בגדי חורף שאביו נוהג ללכת בהם בקור הגדול. ובכן, אף שהיה זה באמצע ימי הקיץ, לבו הבוהר לא יכול היה לוותר על סעודה שלישית אצל מוהרנ"ת; הוא נכנס למרתף, ומצא שם מכנסיים רחבים וגדולים, ואף פעלץ – מעיל פרווה גדול, ובהם התכסה ויצא מביתו, כשהוא עובר את הרחוב מבלי לחשוב כלל מה יאמרו הרביות.

בתחפושת זו נכנס לבית המדרש, כשאנשי שלומינו יושבים מסובים, ובראש השולחן יושב מוהרנ"ת ודורש. הציבור כמוכונ פרץ בצחוק, ותיכף ומיד התנדבו להביא לו בגדים אחרים המתאימים לו. וכשסיפר להם על סיבת בואו עם תחפושת חורפית זו, ענה ואמר לו מוהרנ"ת: "עם וועט דיר נאך צו נוץ קומען" – "מסירות נפש זו עוד תבוא לך לשימוש, ויטיבו לך באחריתך עבורה".

אותו ילד גדל ועלה ונתעלה ונמנה בין גדולי תלמידי מוהרנ"ת. [והרבה יש מה לספר על המושך ימי חייו, וגם על פטירתו יש סיפור נפלא ונורא]. אחר הסתלקותו בא בחלום לרבי אברהם בערניו נכד רבינו ז"ל, וסיפר לו כי אכן עמד לו מוהרנ"ת למגן וצינה, להכניסו להיכל רבינו ז"ל לעילא ולעילא, בזכות אותה מסירות נפש שבתחילת התקרבותו.

ר' שמשון מהיער

כאמור, סבל רדיפות קשות בתחילת התקרבותו למוהרנ"ת. בהמשך היה מנהל את עסקי היערות של רבי אברהם דוב נכד רבינו ז"ל, ולצורך זה הייתה דירתו בתוך היער, שעל שם זה נקרא שמו: ר' שמשון פון וואלד - ר' שמשון מהיער.

נזכר פעמים רבות במכתבי מוהרנ"ת. נלב"ע לפני שנת תרל"ג.

ע"פ פ"פ ראש חודש אב תש"פ

בצל צדיקי הדור נסיעות אל גדולי ומאורי החסידות

לאחר שהתרכזה במעט ההתנגדות של רבי נתן לדרכו של הבעש"ט הקדוש, שעליה גדל מנעוריו, החל להציץ מעט לתוך עולמם של החסידים, בתפלתם הנלהבת והחיות הרבה שלהם בקיום המצוות, ולבו התמלא קנאה טהורה. אט אט החלו הספקות מנקרים במוחו: אולי שם, בין החסידים, מקומו, ושמה ימצא שם מזור וצרי לנפשו המתייסרת מחוסר סיפוק רוחני?

לא ארכו הימים, ולמרות התנגדותם הנמרצת של בני ביתו, שם פעמיו לעבר חצרות הצדיקים מבני היכלו של הבעש"ט ותלמידיו, בתקווה ששם ימצא מרגוע לנפשו.

ועם כל זה עדיין הייתי תועה בדרך...

מוהרנ"ת מתאר בקצרה את המעבר החד שחל בו באותה תקופה רבת משמעות:

"...בשנת תקנ"ג בשבת נחמו היו הנישואין שלי בקהילת קודש שריגראד, והייתי סמוך על שולחן חותני שני שנים. ואז הייתי מתנגד גדול על החסידים, מחמת שחותני היה חולק עליהם מאוד ודיבר הרבה עליהם לפני ולפני שאר חתני ובני ביתו, ואמר שכל כוונתו בדיבוריו כדי לרחק מהם.

"אחר כך יצאתי משריגראד בתחילת שנת תקנ"ו בחג הסוכות ובאתי לקהילת קודש נמירוב עם זוגתי תחיה, והייתי סמוך על שולחן אבי ז"ל. ונתחברתי ללמוד בחורף עם חברי ז"ל. והוא היה מגודל מקטנותו בין החסידים, והיה אצל כמה צדיקים, ודיבר עמי הרבה והתווכח עמי שהחסידים הם יראים, ושהצדיקים המפורסמים שביניהם הם גדולים במעלה מאד ועובדים את השם יתברך באמת (כאשר הוא באמת), וגם שאר אנשים התווכחו עמי בזה. ובכל זה הייתי חזק בדעתי הרבה בהתנגדות מחמת ארס הדיבורים של חותני ז"ל שהכניס בי הרבה. כי אע"פ שהיה צדיק וירא שמים, אבל לא זכה לידע מאוד קדושת אמיתת הצדיקים גדולי החסידים המפורסמים והיה חולק עליהם מאד כנ"ל. ומחמת זה בכל החורף הג"ל שהייתי בנמירוב הייתי עדיין מתנגד עליהם.

"אחר כך מריבו הדברים של חברי הנ"ל ושאר אנשים הבחנתי האמת, וזכיתי לנוס באמונת חכמים, והסכימה דעתי עם החסידים שטוב להתקרב לצדיקים המפורסמים גדולי החסידים, כי הם אנשי אמת וה' עמם, ואז נמשך עלי יראה קצת ונשתנית לטובה בכמה דברים הידועים לי. ועם כל זה, עדיין הייתי תועה בדרך ולא ידעתי בין ימיני לשמאלי, כי לא היה לי מנהיג כראוי. וכל מה שעבר עלי בימים אלו קצרה הידיעה לספר" (ימי מוהרנ"ת בתחילתו).

עבודותיו של הרה"ק רבי זוסיא מאניפולי

מוהרנ"ת לא נח ולא שקט, כל כולו חסיד היה ראת ה' טהורה ורצון כביר להתקרב אל ה', אך עדיין לא ידע איך לפלס אורחותיו. הוא החל להתעניין יותר ויותר אודות דרכי הצדיקים והנהגותיהם בקודש.

באחד הימים הגיע לנמירוב אורח. רבי נתן וחברו רבי ליפא קיבלו את פניו בסבר פנים יפות, והגישו לפניו לאכול. נטל האורח ידיו לאכילה, בירך ברכת 'על נטילת ידיים' ולאחריה 'המוציא' בדביקות עצומה, ושניהם התפעלו מאוד מאמירת ברכותיו.

"מניין אתם?", שאלוהו. "מאניפולי", השיב האיש. "האם הנכם מכירים את הרב ר' זושא?", הוסיפו

לשאלו. "בוודאי! אני נכנס אליו לעתים קרובות, וכל ההתעוררות שלי לעבודת ה', קיבלתי ממנו". וכאן סיפר האיש מעט מהליכותיו בקודש של רבי זושא מאניפולי:

"בחצות לילה הוא מפיל את עצמו ממיטתו וצועק: זושא! זושא! התעורר לעבודת הבורא! את השאר כבר תישן בקבר...". כך ישב האורח בבית המדרש וסיפר לשני האברכים עוד ועוד עובדות מופלאות על עבודתו הקדושה והנלהבת של רבו. ומוהרנ"ת יושב ואזנו כאפרסכת, ולבו מתעורר מאד, ואז הוא מחליט לנסוע לצדיקי הדור מתלמידי הבעש"ט.

אצל הרה"ק רבי מרדכי מקרמיניץ

הוא גמר בלבו לנסוע, בצנעה, ללא ידיעת חמיו ומשפחתו, אל הרה"ק רבי מרדכי מקרמיניץ בנו של הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב מתלמידי הבעש"ט.

אמר ועשה. מיד בהגיעו אל רבי מרדכי, נתפעם בו לבו, וכל כולו נרעש, הוא ראה לפניו צדיק העובד את בוראו בהתלהבות עצומה, שאליה כל כך השתוקק ונכסף כל ימיו. לבו כמעט ונמס בקרבו: כיצד זוכים לעבוד את השי"ת בלהט שכזה? הוא חשב להישאר בקרמיניץ זמן מספיק בכדי שיוכל ללמוד מדרכו של רבי מרדכי בעבודת השם, אך נאלץ לנסוע משם במהרה חזרה לביתו, כדי שמכריז ובני משפחתו לא יבחינו בחסרונו.

חיבתו של הרה"ק מבראדיטשוב

בשנים ההם, ביקר מוהרנ"ת בכמה וכמה מחצרות הצדיקים, ובכל מקום התעורר והתפעל מחדש.

והנה הוא קם באחד הימים ונוסע להרה"ק רבי לוי יצחק מבראדיטשוב (אשר רבינו הק' מוהר"ן כינה לימים 'פאר ישראל', ראה ליקו"ת סי"ו, חיי"מ מה"ה, שיה"ק צ"ח).

הצדיק מקבלו בזרועות פתוחות. הוא מכיר מיד במעלותיו של האברך הצעיר ובכיסופיו העזים לבוראו, ומגלה לו קירבה מיוחדת, וקורא לו, ברבות הימים, 'נתלע שלי'...

מוהרנ"ת זוכה לחסות בצלו של האילן הגדול אשר גדולי הצדיקים מרכינים ראשם לפניו. האהבה שרוחש הרה"ק מבראדיטשוב לכל יהודי ויהודי, אינה יודעת גבולות. מקיים הוא מצוות ה' בלהט אש קודש, ותפלתו כתפלתם של שרפי מעל. כאשר רבי לוי יצחק מגיע לברכות קריאת שמע, ומסיים "הבוחר בעמו ישראל באהבה", טרם אמירת "שמע ישראל", משתנים פניו באופן מבהיל, עד שמוהרנ"ת מבחין בהם סימני גסיסה, מאותם סימנים המוזכרים בשולחן ערוך... הנה הנה מוסר הוא את נפשו בפועל ממש לבוראו... נפשו הטהורה עומדת לעזוב את גופו הקדוש. כאן נוכח מוהרנ"ת בברורות למה יכול האדם להגיע, לאיזה מדריגה של מסירות נפש ודבקות בה' יכול יהודי להגיע עלי אדמות.

הרב מבראדיטשוב פותח בפניו את שערי החסידות. את התורות שהוא שומע מפיו, רושם מוהרנ"ת על גבי הנייר. ברבות הימים נכללו כתבים אלו בספר הקדוש 'קדושת לוי', כמובא באגרת 'תיקוני הר"ן' לר' יצחק אייזיק מבוקרעסט:

"גם אצל הרב הצדיק ר' לוי יצחק מבראדיטשוב היה חשוב מאד, כמובא מעט מזה בספר 'חיי מוהר"ן' (מעלת המתקבים אליו סי' מ"ג [שלג]), גם בספרו 'קדושת לוי', יש שם העתקות מהר"ן נתן הנ"ל, שהיה מעתיק אצלו מאמריו הקדושים".

הרצונות מכאיבות את הנפש או מחיים אותה?

כיצד אין הרצונות "תוחלת ממושכה מחלת לב"? מה הריווח בהן מאחר ולמעשה אינני זוכה לעבודה כפועל? מהי ההסתכלות הנכונה על רצונות?

זה זמן רב שאני מתקשה מאד בעניין ה"רצונות" שרביה"ק הפליג כ"כ במעלתה ולימד שיש לרצות ולכסוף ולהתפלל אפי' לדברים שאני עדיין רחוק מהם. ולמעשה, לצערי הרב, יש מרחק גדול מאד בין מעשיי בפועל לבין רצונותיי, ואני מרגיש שזה ממש לוקח לי את כל מעט ישוב הדעת שנותנה בי, כי אני חי כל הזמן את מה שאין לי, ואני מרגיש דאבון לב מזה. אנא אם אפשר להתייחס לענין הכואב הזה, יישר.

ראשית, אשריך שנפשך צמאה ומשתוקקת להשי"ת ולתורתו ועבודתו, וזהו הכאב שלך, ולא ההבל של העוה"ז!

ולעצם שאלתך: אכן שאלה גדולה שאלת, והיא אכן מציאות מרה אשר נודעת נחלת רבים, אשר לקחו את עבודת ה'רצונות' [אשרי להם, בחלק הזה], אולם לקו בחסר, בזה שלקחו רק את עבודת הרצונות והפרידו את 'השקפת' ודעת רביה"ק כיצד מתייחסים לרצונות, וכיצד משתמשים בהם באופן הנכון.

כי אכן, כשמשתוקקים לאיזה עבודה, ומצפים ומייחלים לזכות לזה, ואילו היא מתבוששת לבוא, הרי זה מביא בהחלט "מחלת לב", וכמו שאמרו חז"ל (ברכות לב): "כל המאריך בתפלתו ומעייף בה - סוף בא לידי כאב לב, שנאמר תוחלתו ממשכה מחלה לב". ופירש רש"י: "מצפה שתעשה בקשתו על ידי הארכתו, סוף שאינה נעשית ונמצאת תוחלת ממושכת חנים, והיא כאב לב כשאתה מצפה ואין תאוותו באה".

אמנם, כשהשתוקקות היא באופן הנכון, לא זו בלבד שאינה גורמת 'מחלת לב', אלא ההיפך הגמור: היא מביאה לידי שמחה!

וכפי שגילה לנו רבינו הק' - דבר הנראה תכלית ההיפך מהבנת שכל האנושי שלנו, ועל כגון דא וכיוצא בו בטויונו 'לזרוק' את שכלנו הקט והחסר דעת, ולהתעטר באמונת חכמים ולקבל מהם 'טיפי שכל' (עיי' ליקו"מ תורה ז) ודעת אמיתית, ורק אז נוכל להשתמש נכונה בעצותיהם הקדושות.

ובכן, האזן והקשב לגילוי' של רביה"ק:

אם אתה מחפש שמחה? ולא סתם שמחה, אלא שמחה גדולה ונוראה, שמחה עתיקת יומין, שכלל ישראל זכה לה בזמן 'מתן תורה'! [עליונים ששו ותחתונים עלו...]. - העצה לכך היא: שתצמיד לכל "נעשה" שלך [דהיינו כל הדברים שאתה כבר זוכה לקיים] גם "נשמע", דהיינו הדרגה שטרם זכית לה ככל וכלל, ותכסוף לזה ותתפלל על זה בכל ליבך, ותתבייש ממנה (!) ואזי תזכה להארה מהשמחה הזאת!

אבל זה בתנאי, שגם כשיהיה השי"ת בעוזך וימלא את בקשתך, תמשיך לכסוף ולהתפלל על המדריגה הגדולה יותר, אשר עדיין לא זכית אליה, ותמשיך בזה ככל הנ"ל, וכן מדרגא לדרגא - או אז תזכה

לשמחה הגדולה הזאת. ולא זו אף זו: השמחה הזאת תזכה אותך לעוז ותעצמות של קדושה, "ענות דקדושה", שתוכל להתחזק בהתחזקות עצומה נגד כל החלישות הדעת שמחלישים אותך [מבית ומבחוץ].

והרי שההיפך הגמור הוא הנכון: חיים בלי רצונות וכיסופים, הם חיים יבשים בלי שמחה, וממילא גם נחלשים מכל מיני וסוגי מחלישי-הדעת המתרבים חדשים לבקרים. מאידך, לחיות כל הזמן עם ה"נשמע", דהיינו מה שעדיין לא זכית לזה ואני כוסף ומתפלל לזה, זה מה שמביא לשמחה עצומה ולעוז דקדושה!

אכן, מתפעל אני יחד אתך על החידוש הנורא שיש כאן, אבל זוהי האמת הנוראה שרביה"ק ברוב רחמיו גילה לנו. אלא שכמוכן יש להמשיך וללמוד כיצד א"כ לא נופלים ל"מחלת לב" מה"תוחלת הממושכה" הזאת, כמו שידוע לכלונו וכמו שתיארת בשאלתך.

ובכן: כשאתה כוסף ומצפה, ולמעשה כל רצונותי מתנפצות לו על סלעי המציאות המאכזבים, אזי יש לך "מחלת לב", כי מה בצע ברצונותי, הרי תכל'ס לא זכתי למה שרצה, והעלה חרס בידיו. וכבר ידוע בעולם מעשה על "חסיד אחד שרצה ורצה ורצה עד שפרחה נשמתו ועלתה בסערה השמימה..."

אולם, הלא ידוע לך מה שגילה לנו רביה"ק בשיחתו הק' "שעיקר הוא הרצון והכיסופין, שיהיה כוסף תמיד אליו יתברך, ובתוך כך מתפללין ולומדין ועושין מצוות" (שיחות הר"ן, ב).

"וכן דיבר מזה רבינו ז"ל כמה פעמים בכמה לשונות, שהעיקר הוא רק הרצון והכיסופין, שירצה ויכסוף תמיד ברצון חזק לעשות רצונו יתברך באמת. ואם אף על פי כן אינו זוכה, מה לעשות?! ויתגבר לבלי להפסיק ולבטל הרצון חס ושלום, רק ירצה יותר ברצונות חזקים יותר, ויתגבר ברצון חזק וכיסופין גדולים לה' יתברך תמיד בכל עת לעולם ועד, כי העיקר הוא הרצון" (ליקוטי הלכות, ערב ג, א).

ובכן תאר לך, אילו היה מצב שכל הכיסופים שלך יוצאים לפועל אחת לאחת, ואתה עולה בסולם העולה בית א-ל כמלאכי אלקים, בתורה, תפילה, קדושה, יראה, אהבה וכו' וכו' - כיצד היית מעריך את עצמך, וכיצד היית שמח ושש על טוב חלקך ונועם גורלך? ועתה, על אותו משקל ממש אומר לך רביה"ק ש"העיקר הוא הרצון", ואם יש לך כיסופים ורצונות חזקים ואמיתיים, אתה מקושר ויש לך חלק בכל אלו העניינים הנשגבים שאתה כוסף אליהם.

[ובעומק: קיבלנו שני כתרים במתן תורה = היינו ב' אופני חיבור לתורה: "כתר הנעשה" - היינו החיבור לתורה ע"י עשייתה, ו"כתר הנשמע" - החיבור לתורה ע"י הרצונות והכיסופין והתפילות לזכות לזה. ושני הכתרים נצרכים. אכן במקום שאין יד "העשייה" משגת, אזי יד "הנשמע" משגת, ואתה מתחבר לדברים הנשגבים באמצעות הכיסופין והרצונות, והדברים עמוקים].

כשמסתכלים על הרצונות בהשקפה הנכונה והאמיתית - הרי לא רק שאינם שורפים את הנפש, אלא הם ממש "מחיה נפשות"!

כי בו ישמח לבנו כי בשם קדשו בטחנו

מערכת 'לבבי' שמחה לבשר לקהל הקוראים, מתוך שבח והודיה לבורא כל העולמים על חסדיו המרובים שהביאו עד הלום, כי ב"ה תפוצת העלון הולכת ומתרחבת, והעלון מופץ בתפוצה רחבה של 20 אלף גיליונות בכל הערים המרכזיות ברחבי ארץ הקודש: ירושלים, בני ברק, בית שמש, ביתר, אשדוד, אלעד, מודיעין עילית, אתרא קדישא מירון. כשבערים אלו מחולק העלון בלמעלה מאלף בתי כנסיות. כשהוא יוצא לאחורונה בארץ ישראל במהדורה צבעונית.

כמו כן מופץ העלון בארצות הברית בתפוצה של 5 אלף גיליונות בכל הבתי כנסיות שבערים: וויאמס"ב, בארא פארק, מאנסי, קרית יואל. כמו כן מופץ העלון בעיר הגענועים אומן.

לרגל הדרשה השילכת וגוברת לעלון, והבקשות המתקבלות מערים ומדינות נוספות, ולאור התגובות הנלהבות - אנו עומדים להגדיל את כמות ההדפסה, ואת כמות הערים והמדינות בהם יופץ העלון. מלבד זאת, ברצוננו להוסיף ולשפר גם באיכות העלון, שיודפס בהדפסה צבעונית בכל המקומות, וכן לשפר את העיצוב ואת התוכן יותר ויותר. ואנו נושאים תפילה לבורא-עולם שיצליח דרכינו לגלות ולפאר ולרומם תורת רבינו הקדוש בקהל-עם ולהפיץ המעיינות חוצה, לקרב לב ישראל לאביהם שבשמים.

תורתו מן לנו הוא מאירת עינינו

בשבוע שעבר, 'שבת קבלת התורה', התקיימה "שבת התאחדות והתעלות השנתית" באתרא קדישא מירון בצילא דמהימנותא של התנא האלוף רבי שמעון בר יוחאי במתחם 'בני עקיבא' ע"י 'הבחי' 'מורשת הנחל'.

בשבת זו השתתפו 350 אברכי אנ"ש מכל רחבי הארץ, כשאתם עמם חשובי אנ"ש: הגה"ח ר' יעקב שלמה מווסט שליט"א, הרה"ח ר' נתן מימון שליט"א, והרה"ח ר' שמעון צבי שפירא שליט"א, אשר נשאו דברים נלהבים במשך סעודות השבת. תפילות השבת התקיימו בכח ובהתלהבות כמנהג אנ"ש, והסעודות התקיימו בנועם נפלא בשירת וזמירות שבת בהשתפכות הנפש. כמו כן בליל שבת קמו האברכים בחצות הלילה, ושפכו ליבם בתפילה והתבודדות, כשלאחר מכן התקיימה תפילת שחרית כותיקין בהתעוררות גדולה.

במשך השבת התחזקו האברכים יחד בתורה ותפילה ובשיחת חברים, לעורר הלב לעבודת ה' יתברך באמת ובתמים.

"רק אתם תחזיקו עצמכם ביחד, אז תקו אנשים פְּרִישים!"

אשרי תמימי דרך

ביום ראשון התקיים מעמד 'אשרי תמימי דרך', ברוב עם הדרת מלך, בביהמ"ד ברסלב שבשכונת קנה בושם בית שמש. נשאו דברים חשובי משפיעי ביהמ"ד 'תמימי דרך', ועוד בחשובי אנ"ש שליט"א. בעת המעמד נקרא בית המדרש בשם 'תמימי דרך'.

המעמד התקיים בשילוב סיום מסכת פסחים שנלמד על ידי אברכי כולל ש"ס שבביהמ"ד, ולאחריה ריקודים לכבודה של תורה.

נקודות

אָמַר: צָרוּךְ בָּל אָדָם לְצַעַק לְהַשִּׁים וּתְבַרְךָ וְלִשָּׂא לְבו אֱלֹו תְבַרְךָ, בְּאֵלֹו הוּא בְּאֲמִצַּע הַיָּם תִּלְוֵי עַל חוּט הַשְּׁעָרָה וְרוּחַ פְּעָרָה סוֹעֵר עַד לֵב הַשָּׁמַיִם עַד שָׁאִין יוֹדְעִין מַה עֲשׂוּת, וְכַמְעַט שָׁאִין פְּנֵאֵי אֲפִלּוּ לְצַעַק, אֲבָל בְּאֲמַת בְּדָאֵי אִין לֹו עֲנָה וּמְנוּס בִּי אִם לִשָּׂא עֵינָיו וְלָבו לְהַשִּׁים וּתְבַרְךָ וְלְצַעַק אֱלֹו תְבַרְךָ. וְכָךְ צָרִיכִין בְּכָל עַת לְהִתְבּוֹדֵד וְלְצַעַק לְהַשִּׁים וּתְבַרְךָ, בִּי הָאָדָם בְּסִכְנָה גְדוּלָה מְאֹד בְּזָה הָעוֹלָם, בְּאֲשֶׁר יוֹדֵעַ בָּל אָהָד בְּנִפְשָׁו (השתפכות הנפש ב"ט)

התודה והברכה לפרנס ההדפסה וההצפה, הרה"ח ר' אברהם מנחם קנאפליץ שליט"א, שנטל על עצמו עול הוצאות הגליון לשלושת החדשים הראשונים, תייסד ולבסס הגליון ולהעמידו על תילו. זכות הפצת תורת רבינו הקדוש תעמוד לו ולמשפחתו שיוכה לכל טוב והצלחה בכל העניינים